

УДК: 373.2.015.3:159.946.3

Віолета Олександрівна Кривошеїна,
аспірант навчально-наукового інституту
фізичної культури, спорту та реабілітації,
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»,
вул. Старопортофранківська, 26, м. Одеса, Україна

ФІЗИЧНА ПІДГОТОВЛЕНІСТЬ ДОШКІЛЬНЯТ 5–6 РОКІВ З ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ

У статті розглянуто фізичну підготовленість дошкільнят 5–6 років із порушеннями мовлення. Проаналізовано взаємозв'язок фізичного розвитку та мовленнєвого розвитку дошкільнят. Дослідження проводились у старших групах (5–6 років) спеціального закладу дошкільної освіти № 193 компенсуючого типу, спеціального навчально-виховного комплексу № 241 та дошкільного навчального закладу № 174 комбінованого типу м. Одеси. Проведено порівняльну характеристику антропометричних даних та фізичної підготовленості дошкільнят 5–6 років із порушеннями та без порушень мовлення. Виявлено, що дошкільнята з порушеннями мовлення, порівнюючи з їхніми однолітками без мовленнєвих порушень, мають нижчий рівень фізичної підготовленості.

Ключові слова: фізична підготовленість, дошкільники з порушеннями мовлення, рухова активність, фізичний розвиток.

Одним із завдань вихователя дітей дошкільного віку є навчання в оволодінні мовою, яка стає фундаментом для подальшого розвитку дитини. Тому дуже важливо вчасно діагностувати та скорегувати відхилення у формуванні мовленнєвої функції, оскільки неповноцінна мовленнєва діяльність залишає свій відбиток на розвитку сенсорної, інтелектуальної й емоційно-вольової сфери дітей.

Одним із найважливіших показників розвитку дитячого організму є його природна рухливість. Рухова активність – біологічна необхідність дитини, ступінь задоволення якої істотно визначає характер розвитку різних функцій організму та мовлення.

Рухи є важливим засобом, що сприяють розвитку мозку загалом, а також таких його функцій, як мова та мислення. Згідно з дослідженням W. S. Condon моторного та мовленнєвого онтогенезу, ці дві функції із самого народження розвиваються синхронно (Condon, 1974).

В експерименті М. М. Кольцової зафіксовано стимулювальний вплив рухів пальців рук на процес дозрівання кори головного мозку. Були знайдені об'єктивні докази того, що в розвитку мовлення вирішальну роль відіграє загальна кількість рухів (особливо рук та пальців) та їхня різноманітність (Кольцова, 1973). Для розвитку мовленнєвих зон в обох півкулях з допомогою тренування тонких рухів пальців обох рук доцільно насичувати глобальні рухи дітей (ходьбу, біг, стрибки, метання) різноманітними вправами з пальчикової гімнастики (Кольцова, 1973).

Дослідження О. Вінарської, Є. Соботович та інших науковців показують, що психологічні механізми мовленнєвої діяльності корелюють із множинними відділами головного мозку, ураження яких спричиняє різні за своєю структурою мовленнєві дефекти, що вимагає використання диференційованих методів корекції (Вінарська,

1987; Соботович, 1997). Ці положення дали підставу припустити особливе значення рухового аналізатора в розвитку діяльності мозку, а саме у виникненні й удосконаленні мовлення дитини дошкільного віку в нормі і при мовленнєвій патології.

Оптимальна рухова активність виконує роль своєрідного регулятора росту та розвитку молодого організму, є необхідною умовою для становлення та вдосконалення дитини як біологічної істоти та соціального суб'єкта. Рухи, як писав академік І. П. Павлов, є головним проявом життя. Діяльність внутрішніх органів спрямована на забезпечення роботи м'язів, а тренування м'язів є одночасно й удосконаленням функцій інших органів та систем. Необхідний обсяг рухової активності дітей є гарантією виховання здорового, розвиненого покоління. Як свідчать численні дослідження (Осокіна, 1971; Шишкіна, 1992 та ін.), завдяки достатньому обсягу рухової діяльності діти всіх вікових груп мають добре здоров'я, фізичний розвиток та швидше засвоюють фізичні вправи.

Виявлено, що мовленнєвий, мимічний і загальний руховий розвиток дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвиненням мовлення характеризується істотним відставанням у сформованості цих функцій щодо однолітків із нормальним мовленнєвим розвитком. Як власні, так і результати досліджень інших учених, дали підставу припустити наявність взаємозв'язку між моторним розвитком у цих дітей і станом їхнього мовлення (Горская, Суянгулова, 2000).

Діти з мовленнєвими порушеннями відстають у фізичному розвитку від своїх однолітків із нормою. Фізичний розвиток дітей дошкільного віку закладає підґрунтя для різностороннього розвитку, загартовує організм, сприяє формуванню вольових якостей, рухових навичок. На фізичний розвиток дітей впливає безліч чинників, серед них соціальні, біологічні, спадкові. Різні форми органічних і функціональних порушень мовлення часто

супроводжуються патологією рухової сфери, тому виправлення рухових функцій передусе розвитку рухового аналізатора, що сприяє подоланню мовленнєвих порушень (Якубович, 2006).

Розвиток мовлення неабияк пов'язаний з удосконаленням роботи периферійного мовленнєвого апарату. Важливою для мовленнєвої діяльності є координація роботи периферійного мовленнєвого апарату з роботою мовленнєвих механізмів мозку, зокрема, з артикуляцією тісно пов'язана робота м'язів рук. Тому важливо в процесі мовлення одночасно формувати й розвивати артикуляцію та рухи руки, водночас необхідно, щоб артикуляція, фонація та дихання були скоординованими між собою (Новікова, 2009).

Усі функції центральної нервової системи якнайкраще піддаються тренуванню і вихованню в період їхнього формування. Оскільки розвиток моторики й експресивного мовлення відбувається в тісному зв'язку, то під впливом корекційної роботи моторики й мовлення можуть змінюватись однаково, з огляду на анатомічні і функціональні зв'язки мовлення з руховою функціональною системою.

Для дітей із мовленнєвими порушеннями фізичні вправи стають не лише умовою активного розвитку, але і є одним з основних засобів подолання відхилень у їхній руховій сфері.

Мета статті: визначити рівень фізичної підготовленості дошкільнят (5–6 років) з порушеннями мовлення.

Завдання:

- визначити та проаналізувати рівень фізичного розвитку та фізичної підготовленості дошкільнят 5–6 років із порушеннями мовлення;

- порівняти фізичний розвиток та фізичну підготовленість дошкільнят 5–6 років із порушеннями мовлення та без мовленнєвих порушень.

Дослідження проводилося на базі спеціального закладу дошкільної освіти «Ясла-садок» №193 компенсуючого типу в старших групах (5–6 років), спеціального навчально-виховного комплексу № 241 «Волошки», закладу дошкільної освіти «Ясла-садок» № 174 комбінованого типу м. Одеси. Обстежено 28 дівчаток і 29 хлопчиків із порушеннями мовлення та 28 дівчаток і 29 хлопчиків без мовленнєвих порушень.

Задля вивчення фізичного розвитку використовували антропометричні виміри: маса та довжина тіла, окружність грудної клітки. Розвиток рухової сфери дошкільнят 5–6 років із порушеннями мовлення визначали з допомогою різноманітних тестів Е. С. Вільчовського.

1. Метод визначення точності влучення предмета в ціль. Дитина метас тенісні м'ячі (для гри у великий теніс) або малі гумові м'ячі в мішень, на відстані 3 м.

На мішені малюють концентричні кола на відстані 10 см одне від одного. Ширина кожного з них і радіус центрального кола складають 10 см. Кожна дитина виконує кидок зручною для неї рукою, три рази поспіль. За влучення в центральне

коло налічується 5 балів, у наступне коло – 4 бали, у наступне – 3 бали і т.д. За кидок, коли м'яч не влучив у мішень – 0 балів. Кінцева оцінка встановлюється за сумою балів (Вільчовський, 2008).

2. Метод визначення стрибків із поворотом (у градусах). Дитина стає на прикріпленій до підлоги аркуш цупкого паперу, на якому нанесено градування (обличчям до нульової позначки). Вихідне положення – зімкнута стійка, руки на поясі. Дитина по черзі виконує три стрибки з поворотом вліво, а потім вправо, намагаючись повернутися на максимальний кут. Водночас вона має приземлитися стійко, без втрати рівноваги. При оцінюванні результату підраховується кут у градусах, на який повернулася дитина (фіксується найкраща з трьох спроб).

3. Нахил тулуба вперед із положення сидячи використовували для визначення рівня розвитку гнучкості. Учасник тестування сидить на підлозі босоніж так, щоб його п'яти торкалися лінії АБ (яка накреслена на підлозі). Відстань між п'ятами – 20-30 сантиметрів. За командою «Можна» учасник тестування плавно нахилється вперед, не згинаючи ніг, намагається дотягнутися руками якомога далі. Тест повторюється двічі. Фіксується відстань від стопи (в см).

4. Метод визначення швидкості рухів кистю руки. У дитини перевіряють частоту рухів кистю руки за 5 с. Вона бере в руки загострений олівець, перед нею на стіл кладуть чистий аркуш паперу. За командою «Руш!» вона ставить із максимальною швидкістю крапки на аркуші паперу в довільному порядку. За командою «Стій!» рухи припиняються. Тест повторюється три рази. Рахується кількість поставлених крапок із кращого результату.

5. Метод визначення швидкості стрибків на місці вгору. Дитина виконує стрибки на місці поштовхом обох ніг впродовж 5 с. Вона приймає зімкнуту стійку – п'яти та носки разом, руки на поясі, у середині кола – обруч, який покладено на підлогу. На підставі 5–8 см від її голови тримають аркуш цупкого паперу. За командою «Руш!» дитина стрибає на місці відштовхуючись обома ногами з максимальною швидкістю, торкаючись головою аркуша паперу. За командою «Стій!» рух припиняється. Фіксується кількість стрибків кращого результату з трьох спроб.

6. Стрибок у довжину. Вихідне положення перед стрибком – «старт плавця» (ноги напівзігнуті, тулуб нахилений уперед, руки відведені в сторони – назад). Відштовхування виконується обома ногами, одночасно руками роблять мах вперед-вгору. У польоті ноги згинаються в колінах і виносяться вперед. Під час приземлення дитина присідає і ставить руки вперед – у сторони, забезпечуючи у такий спосіб м'яке і стійке приземлення. Тест повторюється три рази. Фіксується довжина стрибка кращого результату.

Під час розрахунку параметрів отриманих у дослідженні використовувався статистичний метод для оцінки вірогідності різниці за t-критерієм Стьюдента з урахуванням 5 % рівня.

Результати обстеження фізичного розвитку дітей із порушеннями мовлення представлено в таблиці 1.

Таблиця 1.

Порівняльні результати антропометричних показників дошкільнят (5–6 років) з порушеннями мовлення

№	Показники	Середні показники		Різниця %
		Хлопчики n= 29	Дівчатка n= 28	
1.	Маса тіла, кг	19,1±1,2	18,1±1,3	5,3
2.	Довжина тіла, см	108,3±2,8	106,2±2,5	1,9
3.	Окружність грудної клітки, см	55,1±1,5	51,1±1,6	7,3

Під час виміру антропометричних показників хлопчиків та дівчаток встановлено, що показники дівчаток нижчі від показників хлопчиків. У масі тіла хлопчиків та дівчаток різниця становить 5,3 %, у довжині тіла – 1,9%, в окружності грудної клітки – 7,3 %. Отже, отримані результати дівчаток та хлопчиків різняться, досягають 7,3%, що означає необхідність проводити дослідження за статевою ознакою окремо.

Далі було порівняно антропометричні дані хлопчиків та дівчаток 5–6 років із порушеннями мовлення та без мовленнєвих порушень (табл. 2). Порівнюючи результати можна констатувати, що показники дошкільнят із порушеннями мовлення нижчі від показників дошкільнят без мовленнєвих порушень.

Таблиця 2.

Порівняльні результати антропометричних показників дошкільнят (5–6 років) з порушеннями мовлення та без мовленнєвих порушень

№	Показники	Маса тіла, кг		Довжина тіла, см		Окружність грудної клітки, см	
		Х n= 29	Д n= 28	Х n= 29	Д n= 28	Х n= 29	Д n= 28
1.	З порушеннями мовлення	19,1±1,2	18,1±1,3	108,3±2,8	106,2±2,9	55,1±1,5	51,1±1,6
2.	Без мовленнєвих порушень	22,8±1,1	21,9±1,2	118,4±2,6	117,4±2,8	59,6±1,4	55,8±1,4
3.	Різниця %	16,3	17,4	8,5	9,5	7,5	8,4
4.	p	<0,05	<0,05	<0,01	<0,01	<0,05	<0,05

Примітки: Х – хлопчики, Д – дівчатка

Найбільша різниця спостерігалася в масі тіла, різниця в хлопчиків становить 16,3 %, у дівчаток – 17,4 %. Інший показник – це довжина тіла, де різниця в хлопчиків становить 8,5 %, у дівчаток – 9,5 %. Найменша різниця спостерігається в показнику окружності грудної клітки, яка в хлопчиків становить 7,5 %, а в дівчаток – 8,4 %. З

цього робимо висновок, що в дошкільнят із порушеннями мовлення фізичний розвиток нижчий, а ніж у дошкільнят без мовленнєвих порушень.

Також завдання було проаналізувати статевої особливості рівня фізичної підготовленості в дошкільників 5–6 років із порушеннями мовлення, ці дані відображено в таблиці 3.

Таблиця 3.

Порівняльні результати фізичної підготовленості дошкільнят (5–6 років) з порушеннями мовлення

№	Показники	Середні показники		Різниця %
		Хлопчики n= 29	Дівчатка n= 28	
1.	Швидкість рухів кистю руки (кількість крапок)	14,6±2,6	11,6±3,4	20,5

Продовження таблиці 3.

2.	Швидкість стрибків на місці (кількість раз)	13,4±1,3	12,6 ±0,9	7,7
3.	Точність влучення предмета в ціль (бали)	6,3±1,2	5,6±0,9	16,7
4.	Стрибки з поворотом (у градусах)	123,4°±11,5	138,3°±11,1	10,9
5.	Нахил тулуба вперед із положення сидячи (см)	5,3±0,8	6,5±0,6	18,5
6.	Стрибок у довжину (см)	63,8±7,4	62,1±7,2	2,7

Щодо фізичної підготовленості дошкільників із порушеннями мовлення треба зазначити, що в 67 % тестових вправах хлопчики мають кращі показники ніж дівчатка. Так, різниця показників швидкості рухів кистю руки становить 20,5 %, різниця швидкості стрибків на місці – 7,7 %, різниця точності влучення предмета в ціль становить 16,7 % та різниця стрибка в довжину сягає 2,7 % в перевагу хлопчиків. А в 33 % показники переважають у дівчаток, а саме в тесті стрибки з поворотом різниця становить 10,9 %, нахил тулуба вперед із положення сидячи різниця – 18,5 на перевагу дівчаток. Маючи такі розбіжності в показниках доцільно розглядати хлопчиків та дівчаток окремо.

Згодом вирішувалось питання виявити порівняльні дані фізичної підготовленості

дошкільнят 5–6 років із порушеннями мовлення та без мовленнєвих порушень (табл. 4).

За результатами 6 тестів було встановлено, що в дошкільнят із порушеннями мовлення показники нижчі, а ніж у дошкільнят без мовленнєвих порушень, різниця між показниками становила у визначені: швидкості рухів кистю руки (40,4 % у хлопчиків, 54 % у дівчаток), точності влучення предмета в ціль (40 % у хлопчиків, 37,5 % у дівчаток), стрибка в довжину (31,1 % у хлопчиків, 31,9 % у дівчаток), нахилу тулуба вперед із положення сидячи (32,9 % у хлопчиків, 19,8 % у дівчаток), стрибків із поворотом (28,1 % у хлопчиків, 24,6 % у дівчаток), швидкості стрибків на місці (23,5 % у хлопчиків, 20 % у дівчаток).

Таблиця 4.

Порівняльні результати фізичної підготовленості дошкільнят (5–6 років) з порушеннями мовлення та без мовленнєвих порушень

№	Показники	Хлопчики				Дівчатка			
		З порушеннями мовлення n= 29	Без мовленнєвих порушень n= 29	Різниця %	p	З порушеннями мовлення n= 28	Без мовленнєвих порушень n= 28	Різниця %	p
1.	Швидкість рухів кистю руки (кількість крапок)	14,6±3,3	24,5±3,1	40,4	<0,05	11,6±3,4	25,2±3,5	54	<0,01
2.	Швидкість стрибків на місці (кількість раз)	13,4±1,3	17,2±1,2	23,5	<0,05	12,6±0,9	15,3±0,8	20	<0,05
3.	Точність влучення предмета в ціль (кількість раз)	6,3±1,3	10,1±1,2	40	<0,05	5,6±1,0	8,4±0,9	37,5	<0,02
4.	Стрибки з поворотом (у градусах)	123,4°± 11,5	171,2°± 11,3	28,1	<0,01	138,3°± 11,1	183,2°± 11,0	24,6	<0,01

Продовження таблиці 4.

5.	Нахил тулуба вперед із положення сидючи (см)	5,3±0,8	7,9±0,7	32,9	<0,02	6,5±0,6	8,1±0,5	19,8	<0,05
6.	Стрибок у довжину (см)	63,8±8,8	93,4±8,9	31,1	<0,02	62,1±8,7	91,2±8,8	31,9	<0,02

Вочевидь, дошкільнятам 5–6 років досить важко включити в роботу й координувати процес функціонування одночасно кількох аналізаторів (зорового, моторного, просторового тощо). Дозрівання й розвиток структур, відповідальних за успішне вирішення несподіваних рухових завдань настає в них набагато пізніше, чим у дошкільнят без мовленнєвих порушень.

Визначивши рівень фізичного розвитку та фізичної підготовленості дошкільнят 5–6 років із порушеннями мовлення виявлено, що показники дівчаток та хлопчиків мають певні розбіжності. Результати антропометричних показників показали,

що фізичний розвиток дівчаток нижчий від хлопчиків. Порівнюючи результати фізичної підготовленості стало відомо, що результати хлопчиків у 67 % тестових вправ кращі, а 33 % показники переважають у дівчаток.

Порівнюючи показники фізичної підготовленості дошкільнят із порушенням мовлення та без мовленнєвих порушень можна сказати, що вони мають спільну закономірність, проте показники дошкільнят із порушенням мовлення набагато нижчі від показників дошкільнят без мовленнєвих порушень.

ЛІТЕРАТУРА

Вільчковський Е. С., Курок О. І. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку: навч. посіб. Суми: ВТД «Університетська книга», 2008. 428 с.

Винарска Е. Н. Раннее речевое развитие и проблемы дефектологии. М.: Просвещение, 1987. 282 с.

Горская И. Ю. Возрастные закономерности и чувствительные периоды развития базовых видов координационных способностей у детей с нарушением речи в сравнении со здоровыми школьниками 8–15 лет. *Теория и практика физической культуры*. 2002. №10. С. 15–18.

Кольцова М. М. Двигательная активность и развитие функций мозга ребенка. М.: Педагогика, 1973. 144 с.

Новікова Н. В. Розвиток мовленнєвого дихання у дошкільників із загальним недорозвиненням мовлення: автореф. дис. ... канд. пед. наук: [спец.] 13.00.03. Одеса, 2009. 20 с.

Осокина Т. И., Тимофеева Е. А. Физические упражнения и подвижные игры для дошкольников:

книга для воспитателей детского сада. 2-е изд., дораб. М.: Просвещение, 1971. 159 с.

Основы научно-методической деятельности в физической культуре и спорте: учебник для студ. учреждений высш. проф. образования / Ю. Д. Железняк, П. К. Петров. 6-е изд., перераб. М.: Издательский центр «Академия», 2013. 288 с.

Соботович Е. Ф. Психолінгвістична структура мовленнєвої діяльності і механізми її формування. Київ, 1997. 53 с.

Шишкина В. А. Движение + движение: кн. для воспит. дет. сада. М.: Просвещение, 1992. 96 с.

Якубович М. А., Преснова О. В. Коррекция двигательных и речевых нарушений: пособие для учителя. М.: Гуманитар. Изд. центр ВЛАДОС, 2006. 287 с.

Condon W. S., Sanders L. W. Synchrony demonstrated between movements of the neonate and adult speech. *Child Development*. 1974. Vol. 45. P. 456–462.

REFERENCES

Vilchkovskiy, E. S., Kurok, O. I. (2008). *Teoriia i metodyka fizychnoho vykhovannia ditei doshkilnoho viku: navch. posib. [Theory and methods of physical education of preschool children: textbook]*. Sumy: VTD «Universytetska knyha», 428 [in Ukrainian].

Vinarska, E. N. (1987). *Ranneye rechevoye razvitiye i problemy defektologii [Early speech development and problems of defectology]* Moscow: Prosveshcheniye, 282 [in Russian].

Gorska, I. Y., Suyangulova, L. A. et al (2000). *Vozrastnyye zakonornosti i sensitivnyye periody razvitiya bazovykh vidov koordinatsionnykh*

sposobnostey u detey s narusheniyem rechi v sravnenii so zdorovymi shkolnikami 8–15 let [Age patterns and sensitive periods of development of basic types of coordination abilities in children with speech disorders in comparison with healthy students 8–15 years]. *Teoriya i praktika fizicheskoy kul'tury, nauchno-teoreticheskij zhurnal*, 10, 15–18 [in Russian].

Koltsova, M. M. (1973). *Dvigatel'naya aktivnost i razvitiye funktsiy mozga rebenka [Motor activity and development of brain functions of the child.]*. Moscow: Pedagogika, 144 [in Russian].

- Novikova, N. V. (2009). *Rozvytok movlennievoho dykhannia u doshkilnykiv iz zahalnym nedorozvynenniam movlennia [Development of speech breathing in preschool children with general underdevelopment of speech]*. Abstract of Candidate thesis [in Ukrainian].
- Osokina, T. I. (1971). *Fizicheskiye uprazhneniya i podvizhnyye igry dlya doshkolnikov: kniga dlya vospitateley detskogo sada [Physical exercises and outdoor games for preschoolers: a book for kindergarten teachers]*. Moscow: Prosveshcheniye, 159 [in Russian].
- Zhelezniak, Y. D., Petrov, P. K. (2008). *Osnovy nauchno-metodicheskoy deyatel'nosti v fizicheskoy kulture i sporte: uchebnik dlya stud. uchrezhdeniy vyssh. prof. obrazovaniya [Fundamentals of scientific and methodological activities in physical culture and sports: textbook for students of higher educational institutions]*. Moscow: Vydavnytstvo «Akademii», 288 [in Russian].
- Sobotovych, E. F. (1997). *Psykholinhvistychna struktura movlennievoi diialnosti i mekhanizmy yii formuvannya [Psycholinguistic structure of speech activity and mechanisms of its formation]*. Kyev, 53 [in Ukrainian].
- Shishkina, V. A. (1992). *Dvizheniye + dvizheniye: kn. dlya vospit. det. Sada [Movement + movement: a book for kindergarten teachers]*. Moscow: Prosveshcheniye, 96 [in Russian].
- Yakubovich M. A., Presnova O. V. (2006). *Korrekcija dvigatel'nyh i rechevyh narushenij [Correction of motor and speech disorders]*. Moscow: VLADOS, 287 [in Russian].
- Condon W. S., Sanders L. W. (1974). Synchrony demonstrated between movements of the neonate and adult speech // *Child Development*, 45, 456–462 [in English].

Вioletta Александровна Кривошеина,
аспирант учебно-научного института
физической культуры, спорта и реабилитации,
Государственное учреждение «Южноукраинский национальный
педагогический университет имени К. Д. Ушинского»,
ул. Старопортофранковская, 26, г. Одесса, Украина

ФИЗИЧЕСКАЯ ПОДГОТОВЛЕННОСТЬ ДОШКОЛЬНИКОВ 5-6 ЛЕТ С НАРУШЕНИЯМИ РЕЧИ

В статье рассматривается физическая подготовленность дошкольников 5–6 лет с нарушениями речи. Исследования проводились в старших группах (5–6 лет) специального дошкольного учебного заведения № 193 компенсирующего типа, специального учебно-воспитательного комплекса № 241 и дошкольного учебного заведения № 174 комбинированного типа г. Одессы. В обследовании принимали участие 28 девочек и 29 мальчиков с нарушениями речи и такое же количество детей без речевых нарушений. Проведены измерения антропометрических данных и исследование физической подготовленности дошкольников 5–6 лет с нарушениями и без нарушений речи. Для обследования физической подготовленности детей использовались 6 тестов Вильчовского для определения разных физических качеств. Результаты измерения антропометрических данных показали разницу между данными мальчиков и девочек в пользу мальчиков. Что касается физической подготовленности, то результаты мальчиков в 4 упражнениях из 6 были лучше, чем у девочек, а в 2 упражнениях, а именно прыжки с поворотом и наклон туловища вперед из положения сидя результаты девочек лучшие. Поэтому, были рассмотрены показатели мальчиков и девочек отдельно. Что касается физической подготовленности дошкольников с нарушениями и без нарушений речи, то следует отметить, что дошкольникам с нарушениями речи выполнять задания было труднее. Им трудно включить в работу и координировать процесс функционирования одновременно нескольких анализаторов (зрительного, моторного, пространственного и др.). Сравнивая данные дошкольников с нарушениями и без нарушений речи, было выяснено, что дошкольники с нарушениями речи по сравнению с их сверстниками без речевых нарушений имеют низкий уровень физической подготовленности. Поэтому очень важно разрабатывать методики нацеленные на повышение двигательной активности у дошкольников с нарушениями речи.

Ключевые слова: физическая подготовленность, дошкольники с нарушениями речи, двигательная активность, физическое развитие.

Violetta Oleksandrivna Krivosheina,
Post-graduate student of Educational and Scientific
Institute of Physical Education, Sports and Rehabilitation,
State institution «South Ukrainian national pedagogical
University named after K. D. Ushinsky»
26 Staroportofrankovskaya St., Odesa, Ukraine

PHYSICAL TRAINING TARGETED TO FIVE-SIX-YEAR-OLD PRESCHOOL CHILDREN WITH SPEECH DISORDERS

The article deals with the issues regarding physical compliance of five-six-year-old preschool children suffering from speech disorders. The research was carried out in a senior groups (5–6 years) of Odesa's special

preschool educational institution №193 of compensating type, special educational complex №241 and preschool educational institution №174 of combined type. The survey involved 28 girls and 29 boys with speech disorders and the same number of children without speech disorders. Anthropometric data were measured; the study of physical compliance of preschool children, aged 5–6, with and without speech disorders was conducted.

To survey the physical compliance of children there were used 6 tests elaborated by Velkovskiy for determining various physical properties. The measurement results of anthropometric data showed the difference between the data of boys and girls in favour of boys. With regard to physical compliance, the boys' results got during 4 exercises out of 6 were better than those of girls; within 2 exercises, jumping with a turn and tilting the torso forward from the sitting position to be more precise, the girls demonstrated better results.

Following this, the indicators of the boys and girls were analysed independently. As for the physical compliance of disabled preschool children who do not suffer from speech disorders, it should be noted that it was more difficult for pre-schoolers suffering from speech disorders to perform physical assignments. They felt difficulty using several analysers (visual, motor, spatial, etc.) in the work and coordinate the functioning process at one and the same time. Comparing the data of the preschool children who both suffer or do not suffer from speech disorders, it was found out that the pre-schoolers with speech disorders compared to their peers without speech disorders have a low level of physical compliance. Therefore, it is very important to develop methods aimed at increasing motor activity of preschool children who suffer from speech disorders.

Key words: physical preparedness, pre-schoolers with speech disorders, motor activity, physical development.

Подано до редакції 14.06.2018 р.